

Н. С. Хрущевтуң болгаш Н. А. Булганинның Пунада чоруп турары

(Тамчузу).

халлашпас чоруктуң, экономиктиң, политикти азы идеологтуң шынчын калдыр чылдаганын ужуң бот-боттарының иштиңи херектеринче, колгаарлашпазын принциптеринче, дең чоруктуң болгаш кайы-кайызынга ажыктыг болурунун, тайбың кожа-хөлбө турурларын принциптеринге үндештирген.

Камгаладың национал академияны шыгаш шериң өөрдигезиниң шык мынды кайгамчыктыг черин көөр арганы берген дугайында кончук өөрүп тур бис. Индияны болгаш Совет Эвилелиниң улустары тайбың тургузукчу күш-ажылды кылмып турар болгаш дайынын күзөөс. Тайбыңче болгаш дешилгеже бодунуң чагай чүктүгүнө индий улаус Совет Эвилелин талашында деттикчени кезеде азыр дээрин силерге бугүрөңгү болур мен.

Бодунарын чугаазарга силер, академияны дээрги начальниги, Совет Эвилелиниң Маршалы Г. К. Жуковту шыгаргай шериг начальниги кылдыр тодаргайлаш, оң дугайын эки болгаш чымын биле айтып силер деп Н. А. Булганин чугаазалар. Бистиң академиянык комендирлеринге болгаш дынакчыларынга хамаарыштыр эвилел чымыг өстөр дээр, чедирген байырлар дээр база чедикшиктиң болурун күзөөндөр дээр силерге кончук өөрүп четирдинис. Бис силерниң дилээрини күзөлдөөнүс-биле күсөдир болгаш оңус-тус эзелеринге дамчыдар бис.

Бодунуң чугаазанын төңүзүде Н. А. Булганин эвилел, чымыг, найраалдыг хүлээп алышкын дээр база катап өөрүп четирген болгаш академияның дарга советинге, академияны башкыларынга болгаш калеттеринге оларын ажыктың улам ыңай чедикшиктин болурун күзөөс.

Шайлаша соонда аалчыларга академияны турар байырларын көргүсөс. Ооң соонда оларга алдар кылдыр спорт шодунга шеригизиле-спорт маргалдааларын: шериг танцаларын, гимнастиктиң мергежилдерин, аят сургуулуң кылган, оң чүдөдөр

Индияның улустарынын, оң иштиңде мааттар улустун национал уран-чүдүлүнү тоза демдөөн бодунда шингээткен.

Генерал-майор Хабибуллага өөрүп четиргеш, эштер Хрущев болгаш Булганин академиядан үнүккен болгаш Пуна хоорайда оларга саалдар кылдыр тускайлаан чөжө чорупаннар. Кезжэ университет залына «хамааты хүлээп алышкын» — совет аалчыларга алдар болдурган массалыг митинг болган, анаа Пунаның болгаш чоок кавынның 300 муң чурттакчылары киришкен. Каасталгаларындар оларга эштер Хрущев болгаш Булганин болгаш Хрущевка Пунаның хамаатыларынын мундан хоорайнын даргазы В. Н. Санас байыр чедирген.

Пунаның хамаатыларындан чагаа

Улустуң болгаш муниципалдыг корпорацияны өмүсөндөн дээрги Булганинга болгаш дээрги Хрущевка база оларнын үлдикчилеринге бугу чүрөөмдөн өөрүп күдүкү-биле байыр чедирип тур мен. Бо болза, бистиң хоорайыныктың төөгүзүңде күдүкү-ла байырдал хүнү. Орус баштынарның келген болза, төөгүзүг болушкунду: бистиң эштеривис биске мордал келди дээр Гималайларын ажып келген.

Пунаның чурттакчыларында аас-кежиңи кылдыр бистиң аалчыларыны Индияга боттарынын туруп турарынын кыска үзүндө бистиң хоорайыныкка келгириңи үзүшү база тып алган-дыр. Оларын мында турарынын бо кыска шактарынын иштиңде бестин бистер чагай эвилел күзел-сорукут чаалап ап шыдаттар бис деп чүвөгө бугүрөп тур мен.

Совет Эвилели болза, делегейиниң өз улустуртарынын бирээзи болур. Чүс-чүс чылдарыны хаанын дарааландың о бодунуң улустун хостан алган. Россияга болгаш улустуң революцияны делегейини өскө дилтеринде боду-биле демейлешкек чүдөдөргө.

Бистер боттарымыстың таламыстан Малатма Гандиниң удуртулгаларына тайбың демесиди калбарткаң, боттарымыска хосталганы чаалап алган бис. Британ империализмтиң колониялык бистиң девискээриктиң ирар чоруп барган.

Итирениң бугар-чүтүү күштеринге удур Москваны, Ленинградты болгаш Сталинградты орустарыны мадырлык камга-

лап турганынын дугайын бөгүн бис долу үндөшү-биле сактыр бис. Сталинниң удуртулгалары-биле бистиң аалчыларымыс совет улусту демесиле ханын сөөлүгү дамдыкка чедир чедирип, соруң кирип турган. Нацисттиң империализмниң сүдө-сүнезинерин узуткаарына олар дузаланнар. Мооң ужурунда силерниң бөгүн бистиң арависта турарынарга аас-кежиңит бис, дээрликер. Чүгө 5 айларын мурунда бистиң ынак Премьер-Министривис силерниң чуртунарга баар аргалык болган. Улуг совет улус оң барган-на бугу черлеринге каа-даа байыр чедирип, бугу чүрөөн ханызындан аңаа байыр чедирип турган.

Бистиң Премьер-Министривиске хамаарыштырган база бистиң боттарымыска хамаарыштырган ол найраалды болгаш ынакшылды утпас бис. Индияга силерниң чоруп турарынын бистиң улустарымысты улам-на чооктулаштырар. Бир эвес делегейни чурттарынык төлөөлекчилери үргүлчү ужуражыр болгаш бот-боттары-биле чугаазалар аргалык турар болза, оң чорук кайы-кайызын билчириниң, тайбыңнык болгаш улустарынын чечектешипкенин хереңге дуза болур ийик. Совет Эвилели болгаш Индия Республикасы 550 миллион чурттакчыларын ботуп турар, оң чурттакчыларынын карачыгы күзел болза, делегейни улустарына тайбыңнык болгаш найраалды хандырамы болур.

Пунаның хамаатыларында эш Н. А. Булганин бодунуң чугаазаны бараалгаткан.

Алтай край. Барнаулдун № 1 ном магазинниң «Ному почта-биле» деп салбыр кур болгаш куруккан черлерин шингээдиң ап турар чаа көжүп келгендерден оңун чагаазарын ап турар. Бо чымын салбыр 50 муң ажыг язы-бүрү номнарын оларже чоруткан.

Чурунта: салбырның ажыдакчылары М. П. Девяткина (солгай талазында) биле И. В. Зеленованың литературалык посыланың өөлөгелгү болдур чорударына белеткен турары.

Фото В. Николаевтиң. СЭТА-нын фотохрониказы.

Чер болгандан

Каа-Хем районуң Сизинде маш ажыктыктың коллективниң тос айларын маш белеткээр планын 123 хуу күзүткен, а сөөртүп алмырың чыл планы 16700 кубометр турда, херек кырында 15745 кубометри сөөрткен. Амгы үеде кызын ажылдарына таарымчалык байладалар тургустунган. Сизин болгаш Белбей үчастоттарында чуртталга бажынары, чунар бажың болгаш өскө-даа тудуглар кылдыңган.

Туранда «Кызыл тараачын» көдө ажыктыг артели бо чымын 73 инектериниң бирээзинден-ле 1730 литр сүтү тузган. Мурачык саанычыларын эштер Бичиуруг, Лисова олар боттарымызды бижытпаш инек бургузунден 1930 литр сүтү салган. Марачевуларынык кыйгырымыга күш ажыкчы соруң кирген ферма ажылдакчылары чаа чылда оң-даа бедик көргүзүрлерин болурун хүзөөнгө.

Тес-Хем районда Сталин аттыг кохозтуң кеңигүүнери ажылдап алган күш-үндүрлерге хой оругаларын ап турар. Баштайгы аваны-биле бестин Эренчин 2,7 тонна тараа, 2700 рубль, Сувак 2,3 тонна тараа, 2100 рубль, Аракчаа 2,0 тонна тараа, 1700 рубль, Шойлак 1,6 тонна тараа, 1500 рубль алган.

Бай-Хаакта райүлеттүр комбинатынын ажылы сөөлүгү үеде азын экижөөн. Чоңуң калбак херегел баранырына дыка хой чүдөөдүн кылдып үндүрген болгаш оң шымары мурункузулдан бестин. Бүдүрүгөде мергежилди кыдрлар хандыр тылган, хой чыл эстайгы Афанасев, Далилов, Ширман ышпаш мастерлер ажыла эзелечки болгаш организалгыч чоруун илередиң турар.

Чөөн-Хемчиңе районун Калыңын аттыг кохозунда библиотеканың ном фондузу амгы үеде 9 муң хире томнар чедир өскөн, оң ном-чүчүктөрү 400 ажык турар. Ол болза, чоңуң улам өсүп турар культуругун төгөлдөр хандыр дээр партия болгаш чакаан ап чорудуң турар хемчегериниң боттангалы болур. Библиотеканың кыска белеткелди күш.

Марачевка ферманың коллективиниң кыйгырымын Улуг-Хем районда «Күш-ажылдык хосту» кохозтун саанычылары болгаш ферма ажылдакчылары чыгыс өтсеткилдиг дөтөөс. Олар боттарынын күжү саап көргөш, чаа чылда инек бургузунден 2000—2200 литр сүтү саап алмыры хүзөөнгө. Малачынының сөзү боттут ажыл херектен карышпас.

Аңчыларнын олчазы

III. (Радио-биле). Партиянык чээрбиги сьездинге күш-ажыктык белеткел ужуражыр дээр алган хүлээлгенин Тоңунуң аңчылары ак-сөккилдиг күсөдип турар. «Май бири» кохозтун даргазы эш Монгалбинич редакцияга дыңшатканы болза:

— Артеледиң бүдүрүлгө планында бо азынры сезонунда алды чүс муң рубльдин тышын орулгааны кирип азыр көрдүң. Ноябрь 25-ке чедир 520 муң рубльдиң аң-оңуң дужаатынган. Ол болза, чүгө баштайгы келген аңчыларнын олчазы, тайгада ам-даа 80 ажык кижин аңап чоруп турар. Моон алгаш көөрге тышын талазы-биле салдыган сорулганы бистиң колхоз ыракта ажыр күсөдери билдингир.

Төрөн кохозунуң байлакшымына бодунуң күш-ажыктык үлүүн кирири дээр чүткүлдүг ажылдап турар тышынчылары «Май бири» кохозтан хойну илередиң болур. Сезон азеленден бээр чүгө ай хире болган, бо аразында эш Теверең 231 диничи, 43 кишти өлүргөн. Ол ишпаш анык ачыл Бицеең 39 кишти, комсомолчу Овн-ооч 37 кишти, коммунист Кукай 44 кишти өскөн дужаатаннар.

Совет Эвилелинге термомойролуң чепсектин сөөлүгү шенелдериниң дугайында СЭТА-НЫҢ ДЫҢНАДЫ

Сөөлүгү үеде, атомнуг энергиянык талазында эртем-шинчилел болгаш шенелде ажылыларын планынга дүүштүр Совет Эвилелинге атомнуг болгаш термомойролуң (водородту) чепсектин чаа хевирлериниң шенелдерин чоруткан. Шенелдер совет эртемденерин болгаш инженерлерниң чүгүлү чаа чедикшиктерин көргүсөш, чогуур эртем-техниктиг санаашкыныларын бүрүү-биле шыныктырган. Водородту божаның сөөлүгү частыкшыны болза, мынчага чедир чорутуңуп келген бугу частыкшынырдан өң-не күчүлдү болган. Радиоактивтиг уруктарын болурун сорулга-биле частыкшыны дыка бедикке чоруткан. Оң-биле кады ижи-лерин камгалаарынык айтыргаларынын талазы-биле калбак шинчилелдер чорутуңган.

СССР-де айтытыңтан шенелдериниң талазы-биле барымы таламык чамдык чуртарда шуугаазын көдүрүгени-биле хол-баштыр СЭТА дараазында чүгүлдү мелегээр кылдыр төлөөлөргөн.

Совет чааак улустар аразынык ылаңтыг контролон тургузары-биле кады атомнуг болгаш водородту чепсекти хорууду дээр туржун келген болгаш туржун турар. Шаң ындыг шынтыг атомнуг эпер-

гины чүгө тайбың сорулгаларга ажыктыгы улаңдырар арганы бээр ийик. Атомнуг болгаш водородту чепсекти чугаажок хоруурунга хамаарышкан саналдарын Совет Эвилели Каттышкан Национал Организациянынга-даа, дөрт күрүндөрдүн даштык херектер министрлериниң Женевага чоңока чаа болган чөвөлдү туралында-даа кылмып турган, ыңчаала да оларын хүлээп албаан. Совет Эвилели атомнуг болгаш водородту чепсекти мораль-политика талазы-биле бурдуу, шапанын дугайында саналды база кырген. Барымы таанымы күрүндөр оң-лаа саналды күдөөн алырында отбалааннар.

Айтытыңтан шенелдерини бодунуң аймыл чок чоруп хандырамын эрге-ажыктырынга чорутушпаан, Совет Эвилели Каттышкан Национал Организациянынга атомнуг болгаш водородту чепсекти хоруур дугайында болгаш чепсектешипкенин бугу хевирлерин кызырар дугайында, улустар аразынык дүшкүүрүгү чоруп улам ыңай азыжык болгаш күрүндөрүн аразына бугүрөк чорукту тургузар дугайында, бугу-нети тайбыңны деткири болгаш бажыклар дугайында дугуржулгаларын чедип алырын мурунку хевээр орадажыр апаар.

Социалистиң чарыштын удуртулгаларын экижидер

СЭКП-нын XX съездинге ажыктык болгаш культуру тургузуушунуң талазы-биле чаа-чаа чедикшиктин ужуражыр дээр чер-черде социалистиң чарыш калбарган. Аңаа областың садым ажылдакчылары база кирип турар.

Социалистиң чарышты калбарткаң, облусторбосоштун садым чөткөзүн, инитиниң чөмөннөгө черлери бо чылдыг 9 айларынын бараан саарылганынын планын 101,4 хуу, белеткелдер планын — 108,9 хуу күзүткен. Бо чымын 1954 чылдын 9 айларынык иштиңде саткан бараанырдан 12 миллион рубль хой барааныры саткан.

Чарышка Чөөн-Хемчик, Эраңи, Би-Хем райполлары, Элегестин ажыктың кооперацияны багай эвес түндөлдү көргүсөс. Чыжаэ, Эраңи райползу 9 айларынык бараан саарылганынын ишти планын 105,6 хуу, белеткелди — 116,5 хуу, Элегес-бараан саарылганынын планын 103,6 хуу, белеткелди — 108,5 хуу күзүдөдү, саарылга эргидөөнүн чарыкыларынга камаңгаларын недиң ап, орулга чылдызынын планын ажыр күзүткен.

Устүндө чедикшиктерге үндөшөөш областың херегелчилер интигелдериниң өөлөгелгү ажылдакчылары партиянык XX съездинге алдар кылдыр бестиктен үндөшөгөдөр интигелден алган. Улуг-Хем, Би-Хем, Каа-Хем, Эраңи райполларынын коллективтери бараан саарылганынын чыл планын декабрь айнык бири чартында ажыр күсөдери хүзөөнгө оң багай эвес күзүдөдү турар. Би-Хем райполунуң коллективти бо чылдын оң айларынын бараан саарылганынын планын октябрь 15-те ажыр күзүткен. Улуг-Хем райползу план-дан ажыр 1.875 муң рубльдин, Каа-Хем райползу — 1.670 муң рубльдин барааныры саткан.

Чүк сөөртүгөзүнүн чымын күсөдир талазы-биле облусторбосоштун транспорт конторазы эки ажылдаан. Чербиле улуг хой комбинаты продукция бүдүрүп үндүрү планын ажыр күзүткөш, партиянык XX съездинге күш-ажыктык бедик кылдыр планындан ажыр 100 муң тузубуну, 200 кубометр ышн материалды бээр хүлээлгени чедикшиктин күсөдери турар.

Бо чымын облусторбосоштун организаларынын болгаш бүдүрүгелериниң социалистиң чарыжынын тылекчилери болган 61 кишини маңгалага болгаш шаңгалага кириген. Оларын интигелде социалисти чарыштын шыгаракчылары эштер Санча, Шульбөва, Хажыкин, Железкова, Эрик-оол, Панычев, Уйнактай, Буярвечев олар бар.

Мыңчалаа-даа облусторбосоштун системанында садым, чөмөннөгө, белеткелдер организаларынын болгаш бүдүрүлгө чедикшиктин аразында социалисти чарышты калбартыр, оңуң узурун таламы-биле өткөргө ардактуу улуг чөткөстөр бар. Социалисти чарыштын удуртулгаларына ала-чаргаарлашкында киригенден, салгыларын, белеткел ажылдакчыларынын күжүн чөп эвилелден шыдаанындан Кызыл (даргазы эш Монин), Овур (даргазы эш Даважан), Тоңу райполлары бараан саарылганынын, белеткелдер салып алырынын оң айлар планын күзүткөш.

Барымы-Хемчик, Сут-Хөл райполларынын бараан саарылганы күзүстөйиң турар чүдөлдөөш болза, колхозтарын маш фермаларында, хову бригадаларында, трактор бригадаларында ажылдап турар ма-

чыннарын, колхозчуларыны, механизаторларын чүгөлө херегелели хандырар көжүп чоруп сандыгынын организастап шыдааны турарында болур.

Облусторбосоштун белеткелдер өргөлдөөнүн начальниги элжитовтуң талазында белеткел конторазынын ажылдакчыларынын аразында социалисти чарышты удуртурун чүгөлөтө көрбөөндөн белеткел өргөлдөө эл белеткел аларынын чыл планын ноябрь 1-те чедир интигелде чүгө 31,4 хуу, багыкты 28,8 хуу, картофельди 58,0 хуу, ногааны 45,5 хуу күзүткөн. Оң чылдагыны бола, салды черлери белеткел кирип турар колхозтар, колхозчуларга үткүштүр сандыклар барааны салары өң-не багай организастааны болур.

Барымы-Хемчик, Бай-Тайга райполлары картофель белеткел садын аларын шуут үскөн. Оң ужурундан оң районнарын эмгелге, интерваторы база херегелчилер кооперациядан картофель садым артка чок болуп турар. Улуг-Хем, Би-Хем, Таңды райполлары кат-чынисти, мөңгүнү, пөш тооруң садым аларынын планын боттадырбаан. Каа-Хем болгаш Таңды райполлары колхозтарын, колхозчуларыны артыкшылыг тараанын садым шугуму-биле садым белеткел аларынын өң-не чүгө-ла айтырынын шынтыгы шыдааан.

Социалисти чарыштын хүлээлгелерин чедикшиктин күсөдеринын кол чүтү болза, системде турар бугу садым, белеткел, инитиниң чөмөннөгө болгаш бүдүрүлгө черлери, оң ажылдакчыларынын чарышка калбаа-биле кириштеринде, оң түндөлдү өй-шаанда үндүрүлгө болур. Ындыг турбуге Овур, Тоңу райполларынын, Кызылдың бараан базанынын, тузуг конторазынын ажылдакчыларынын эвөш кезин чарышта хаара түттүнгөн. Олар чарыштын түндөлдү ай-айы-биле хыялп, түнөп көрбөй турар.

Социалисти чарышка шыгараан муракчыларынык улустер-дуржулгаларын неште редир ажылды амдырлар кырынга боттан дырбай турар. Оң чылдагынындан дуржулгалык сандыклар эштер Санча, Чернова, Железкова болгаш оң-даа өскөлдөр чедикшиктин ажылыры өскө ажылдакчыларга үлгөргөчкө болуп таратылмай турар. Бо айтырымын облусторбосоштун садым өргөлдөөнү болгаш орунструктор кызматынын организаставай турары чөткөс.

Салдыган сорулганы күсөдеринын болгаш социалисти чарышка алдыгын хүлээлгени боттадырарынын, чарыштын шыгаракчыларынын дуржулгаларын солгурдурун хереңге чарыш турар ийи таламың удур-дөдир хыналдамы дыка улуг ажык-дузалык болур. Мында-даа болза, бо чылдыг өргөндөн бээр кайы-даа райпол аразында хыналданы чорутпаан болгаш боттарынын арга-дуржулгаларын солгушпаан.

Садым системанын организаларынын болгаш бүдүрүлгелериниң партия, комсомол, профинел организалары социалисти чарыштын үрө-түндөлдү күзүстөдөн чедип алыр хүлээлгени. Хөй-нети организаларынын чарышты удуртурун үндөшүн-биле экижидер, коммунестерин, комсомолчуларыны, профинел кезигүүнерин күжүн чарышка алган хүлээлгелерин күзүстөдөр мобилизастаар ужураг.

Б. БУДЕГЕЧИВ.

Каа-Хем районда

«Тилелге» кохозтуң ферма ажылдакчылары мал кажаалары кылдыр, анаа дөргөлөөр хандырар айтырынын тузуг бригадалык-биле деминг шынтырар турар. Орбектеде 1200 хойга ийи, Шызылда 2200 иекке 1 чаа кажааларын тузугаары чогуур өйүдө ажыладала кирген.

С. МААДИ.

Н. А. БУЛГАНИННЫҢ чугаазы

Дээрги дарга, эртим өнүктөр! Силерге, а силерни дамчыштыр Пунаны бугу чоңуна совет улустуң иши байыры дамчыдарын меңээ чөшпөөр көрдүң.

Силерниң хоорайынар алдарыг төөгүтүң чаңчалдарың. Шаанда оң бодунуң төрөң чүртүңү национал хамаарышпас чоруп даштыкы эжелекчилерден мадырлык камгалат турган эрес-дилем мараттарыны найысламы чораян. Малаа Пунаның мурунун-ла чогулган, эрес-дилем марат дайыңчалар колонизаторларга удур тулчуушкуннарын чорууп турган. Силерниң ала-өбөлөрдөр боттарынын ханын хей-халас эвөс төккөн. Оларын ма-

Пунаның муниципалитетиниң мурундан эштер Булганинга болгаш Хрущевка тураскаалды белеткерт туткан. Совет аал-

дырлык чоруктарынын дугайында сактышкын индий улустуң национал хосталгалык демесиле кезеде соруң кирип келген. Силерниң эрес-мадыр ала-өбөлөрдөрүң күзел-соруу бүткен: Индия хамаарышпас күрүңе апарган.

Ам индий улус төөгүдүң Пунаны билериниң болгаш эртемниң хоорайы кылдыр чоруту хуулдуруп турар. Университет, колледжалар, обсерватория, камгаладың национал академиясы, суг болгаш энергетикти ажык-агынын шынчилел стандартызы — бо бугу болза, бедик культураның болгаш аныктыктын кижизилгезиниң одалгалары-дыр.

Мараттарың шаңдалы шаңдыг чагай,

чыларын алдары дээр Пунаның хамаатыларынын митинги чүзүн-баазын пиезде оттарың кымышыкыны-биле бол-

хосталгага ынакшылдыг чаңчылар Пунага меңгезиң-биле дриг туруң, марат улустуң амгы үедеги культуразы улам калбак хөгжүсүң.

Совет улустар биле Индиянык улустарынын аразында найрал көжүң, бижыкты туруң. Бугу делегейе үр болгаш бижык тайбың дээр, бугу-ле улустарын аразында найрал дээр кады демесижилдер.

Силерниң кайгамчык чагай хоорайыңарга бөгүн силерниң биске көргөскөндөр дээр эвилел, чымыг ужуражымынын дээр силерге өөрүп четирдинис меңээ чөшпөөр көрдүң. (Димиттиг, үргүчүлдөдү адыш часкашкыны).

гаш улустуң селгүстөшкениң-биле доозулган.

Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтуң Бангалорда чоруп турары

БАНГАЛОР, ноябрь 26. (СЭТА). Ноябрь 26-ның эртенде ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин болгаш ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң кезигүүчү Н. С. Хрущев Пунада чорупкан болгаш душ үзүндө Муруну Индияга Майсор штаттын төвү Бангалорга самодөттүг че берген. Уүнээзелетке кончук ишиг хун турган, мыңчалаа-даа оңунда кымык хун деп санал турар. Чогаан үнүштер аразында чавыс-чавыс бажындарың муруну чүктүң калбак хоорайы байырлаалдыг шынчиле-биле ашметтен турган. Аалчыларын уткуп азыр дээр кудумчуларже Бангалордуң чүс-чүс муң чурттакчылары үнүп келген. Шууш-лак машиналарыны чоруп орустарын дургаар байырдал эжикириң тургускулаан болгаш мында ССРЭ-нин база Индиянык туктарын аскаң. «Кирип морданар!», «Совет-индий найралдык дөргөш!» — «Булганин болгаш Хрущев делегерин!» дөс сестерин орус болгаш муруну-индий дыларда бижээң.

Совет аалчыларга саалдын дээр тускайлаан чөжө бар чорда оларга Бангалордун чурттакчылары ишиг байыр чедир турганнар.

Эштер Н. А. Булганин болгаш Н. С.

Хрущевту, а о ышкаш оларны үдөп чоразан кижилири аэродромга Майсор штаттың кол министри К. Ханумантхайя, штаттың чазанын кезигүүнери, штаттың хообул-дурум үндүрер ассамблеясынын болгаш штаттың хообул-дурум үндүрер чөвүлелиниң даргалары, Бангалордун даргазы В. П. Д. Найду болгаш оон-даа өскө албан кижилери, а о ышкаш Майнин Раджирамухааяны (штаттың чатырыкчынын) төлөөлекчилери уткаан болгаш саалдар черинге чедир дүзөөнөр.

БАНГАЛОР, ноябрь 26. (СЭТА-нын тускай корр.). Ноябрь 26-ның душ соонда Н. С. Хрущев болгаш Н. А. Булганин Бангалорда индий эртем институтуна чораян. Ол институттуң азы-бүрү салбырларын аалчыларын көргөнгени соонда институттун директору профессор Б. Сринивасан болгаш Н. С. Хрущев хей санын аалчылар оларуң турда долчу чугаалар солушкан. Оон соонда Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев Бангалордун хөй-хөй үлетпүр бүдүрүлгелериниң бирээзинге — станок тудушкун заводунга чораян, анаа бүдүрүлгени директору Афтабий таймылбыр кылмып чораян.

Орайтдыр совет аалчыларга алдар кылдыр «хамааты хүлээп алышкын»

(инити хоорайнык митинги) болган. Анаа штаттың чатырыкчы болгаш о черин эрге-чатыргаларынын өскө-лаа төлөөлекчилери, Бангалордун 200 муң хире чурттакчылары киришкен. Ол митингине хоорайнык даргазынын байырлыг чагаазына харны кылды

Улуг-Хемниң суг оруун ажыглаары — амыдыралчы чугула сорулга

Улуг-Хемниң суг оруун ажыглаарының айтырны чедишигиниң шийтирээрлиги областтың улус ажил-агыйын хөгжүдери- ге улуг улур-дузаалы. Улуг-Хемниң пароход чыйын хамаан чок, харын күзүп, суг сымгай бергенде бешин чоруп болуп деп чүвени эртектен күзүп Минусинскиден Кызылга паром кезинде хергелээр демир баржааларын (чүк болгаш өске-даа чүд- дөр сөөртүр демирден кылган тускай хеме) аяккап, «Сава» деп теплоход бадтыккан.

«Сава» деп теплоход Улуг-Хемниң суу сымгай бергенде, орай күзүн дык берге үед келген. Ол экиндиришкени Улуг-Хем- ниң суг оруун ажыглаа болурун херек кырында баа катан бадтыккан.

Сибириниң улуг болгаш чугула суг оруу болуп — Улуг-Хемниң оңайга чүд- дери чугаазарының бетинде бо чугула суг оруун ажыглаа талазы-биле областтың хамарыламы чамдык организацияларының түшүп ашыдап турарын демгелээр чугула. Тываның төп областтардан бол- гаш демир/орук оруундан ырак болуп тур- дары автомобиль транспортуга улуг чү- дүрүшкүнү оңаштырып турар. Ол чорук бир талазыдан автомобиль транспортуга хай чарыгадды болгаш кывар чүдүл негеп турар.

Ынчаарга автомобиль транспорту ажалын чингеп, хай артык чарыгад- дарын өзөздөп арга бар. Ол арга болза Улуг-Хемниң суг оруун ажыглаарында болуп. Суг оруун ажылаары бир талазы- нда дүрүн, ийи талазында чик өртектик болуп турар. Бу дугайында чангыс мын- дыг чикте кыргыскараг тодаргай. Аба- кандан Кызылга чедир 100 тонна бешин- ни экилеринге ГАЗ-51 деп маркалыг маши- нага барып ул иретинер. Ынчаарга ол хире чүктү Улуг-Хемниң суг оруу-биле сөөртүрүнө бир неделе негетинер болгаш чарыгадды барып 10 катап өзөш болуп.

Областың чамдык организацияларының, чикже, областтың план комиссиязының Улуг-Хемниң чик өртектик болгаш биче шүүдөлдү суг оруун ажылаарының ай- тырмын дүрүн шийтирээрликче оңаш кичиңгөй салбайн турары кайтамчык. Улуг-Хемниң суг оруун агы байлаа бе- зин ажылаары обласка дык хай чүктү сезон дургуунда чик өртектен сөөртүп алып арганы бээр. Ындыг түрбүдө об- ласттың чүктүрүн чүгө улуг өртектик болгаш биче бүүдүрүчүгү автомобиль транспорту-биле сөөртүрү-биле кызыгаар- ланын турары шын эвес.

Чүк сөөртүрүлгөчү чик хөдөлүгү суг оруу-биле чангыс сезонда чоруп дугайында берге чарандын областтың чам- дык организацияларының өйтаап турары кайтамчык. Областың тургучу экин турар экономикалык, оң чонунуң барааннарга негелдеп Улуг-Хемниң үстүтү кеңиниң чик хөдөлүгү суг оруун ажылаарының айтырмын хунүтк ээлеңдөө тургузуп тур- бар.

Баа-Хем биле Биң-Хемниң хем бедирли- ге чедир суу сымсымаар болгаш кезек-ке- зек саарыларын, мында хенертен хай бээр шешетер, хааларын саарылар бар болуп, пароход чоругуна шаштыктык болуп ту- гар. Ынчалда-да маңа улуг эвес хем суд- нолары — «БМК» деп батерлер азы «МБ» деп хевирин теплоходтары хостуг чоруп болуп арга бар. Биче хемчээлдиг мын- дык суднолар Биң-Хем өрү — Улуг ужалга, а чамыкта оон-даа өрү чедип болуп. Моң мурунда мынар хем суднолары баа чо- руп турган болгаш ужалын бешин алып турган. Ужалын ажаларына ам үед күчү- дүгү ледбаларыны ажылап турар.

Биче хемчээлдиг батерлер-биле ужалын өрү Караал болгаш оон туржук Хам Сыра хемнен өрү азы 150 километр чедир чо- руп болуп. Кызылдан Биң-Хем өрү 400 ки- лометр, а Баа-Хем өрү — Сивиге чедир чоруп болуп арга бар. Бо айткан чикте- тер Улуг-Хемниң үстүтү кеңиниң чик өртект- ин транспорт оруу кылдыр ажылап бо- лур аргаларын бадтыккан турар.

Биң-Хем биле Баа-Хемниң бедирлешкен чериден кудуларга Улуг-Хем терепин, шапкын алаар. Ол чамдык черагерге хай алып (чикже, Баа-Хем азында «Дөртөн Улуг-Хем») апар. Ийи-Талдан эгелээш, ол катан чангыс алаар болгаш Чинге деп ээпкеке чедир оң суу терепин, шапкын алаар. Чингеде хемнин оруун Улуг хад доора чидишкан. Улуг-Хем анаа үкеш, солгай талымын дөрт шенек кылдыр эгдн бээр болгаш дараалында хаяга кыккыр баа катан оң талымын оң мыкшак эгдн хона бээр. Чингениң мындыг ээпкектери суднолар чоругуна өң-не берге болуп, сугунуң башымыкыны болгаш саары улуг болуп турар.

Чингеден кудуларга Улуг-Хем дагар болгаш кашпаллар аразы-биле балыктар. Ол черагерге мыктырмаш оң суу канчаар- да аажок шапкын болуп хайын мөөр- рөп чыдар болгаш айымыгы алаар. Чам- дык черагерге судноларың хостуг шик- чөшкөнни бергедей болуп. Ындыг черагерге хемнин доора калбаа 60—70 метр чедир кылдырып, оң агымның дүргени шакта 20 километр чедип турар. Бир кезек че- рге биче-биче ужаларын алаар. Ур- бүп биле Башпалдын ужаларына судно чоругуна берге болуп бээр. Оон мын ажу- лан тудум-на моондактар улам көвүдөр болгаш амга чедир чангыс-ла судно хос-

түг эрттип көрбөөн улуг ужал таваржыр. Бо черде сугун агымның дүргени шакта 30 километр чедип турар.

Улуг ужалын дугайы чугаалап тур- гаш, оон өске айымыгы черагерге херексе албайн барып болбас. Улуг ужалын адаанда 8 километр черде демир орук кө- вүрүнүң ооргазы мыкшак канчаар-даа аажок улуг хая бар. Ону «Кабачок» деп адаан. Улуг-Хемниң унуу маңа ийи адыр: оң талкы адырындык калбаа 60—70 метр болгаш суг иштинде койжыгай бер- ген хай халалары, а солгай талымында калбаа 20 метр хире болгаш судно чо- рууна таарымчалык терек. Хемниң судно чоруп болуп талымында «Кабачок» суг- нуң күчүгү агымдан алаш аажок улуг астыгыр хая болуп берген. Устүртөн келген салдар ол черин арай боорда эр- тип турар.

«Сава» деп теплоход Улуг-Хемнен кан- чаар чораныла? Кызылдан сентябрь 20- де үлгөш беш хонгана «Сава» Улуг ужалга чедер берген. Баржаалары Минусинскиден ужалга чедир «Дорожний», а ужалдан Кызылга чедир «Сава» деп теп- лоход сөөртүр жүрүп турган. «Доро- жний» деп теплоходтуң орук ара саала- нымың журунда бистер баржааларың келгени мансаур ужалга таарымшкан бис.

Ол үеиң иштинде бистер, «Славаның» командазы, Улуг ужалын хаяларында бикшен чүдүрөдөн ужалын «чыл бик- шилген-биле» тавышкан бис. Ужалга көп турган судноларың аттарын болгаш кижилерин фамилияларын, чоран үе- ин хаяларда бижин каан.

Кызыр-Суг хемнин калдыр эринде Бора Хай харап алган турар. Мында дошкун бол- гаш каржы Улуг-Хемниң бергелерин алып эртай турган кижилерин халдарың үзүктери бар. Оларнык чамдыкы бо: «Теплоход — «Улуг-Хем» 1931 чыл», «Теплоход» — «Кызыл» 1931 чыл» деп бижин каан. Олар биле кожа кылдыр бистер «Теплоход» — «Сава» 1955 чыл» деп биж- шен, тайбының судно — ужул чорур көк бутаны чуруп каан бис.

Октябрь эгезинде «Дорожний» деп теплоход баржааларың эгелген. «Сава» баржааларың көдүрүнчө белеккен бер- ген. Октябрь 4-түн кезежинде узуну бу- дун чартык километр чедип турар ба- ду тросту сугга салып кырылган. Оон да- раалында хун баржаалары «С-80» деп кү- чүгүгү тракторлар-биле көдүртүп эгелген. Ол ажалдар каш шактар иштинде чедиш- кинияг күөстегиниң болгаш бистер бар- жалары сөөртүп алган чорупкан бис.

Улуг Урун ужалына чедир «Сава» саат чок чоран болгаш хунде 40—50 километр бурунгаарлап турган. Улуг Урун эртери комалыдан улуг жүкенишкенин негелдеп, бистер баржаалары анаа шуш- тур сөөртүп алган, Хемтик хемниң ас- кыдан эгелес суг оруу эки апаарга чер- гелештир сөөртүп алган бис.

Суг сымк болгаш хай азырлыг бол- ганыдан «Дөртөн Улуг-Хемге» келгеш саа- лаар ужул таварышкан. Ынчалда-да оон бир терен азырын тып алгаш саат чок чорупкан бис. Октябрь 23-түн үезинде «Сава» Кызылга чедип келген.

Моон алгаш көөрге Улуг-Хемниң суг оруун ажылап болуп арга бар. Мынчаган Улуг-Хемниң чик өртектик суг оруун ажылаарының айтырмын Тыва областы хөгжүдериң улус ажил-агыйын ийити панындаан агып көрүп болбас ужалар.

Бо сорулганы шийтирээрде Улуг-Хем- ге калдык суднолар чоруп болуруа баа хемнин калдык участовтары экиндиришкени көөргө чарыктык чугула. Улуг-Хемниң суг участоктарының чангыс хай эвес болуп турары агым-бүрү хевирин судноларың негеп турар. Улуг-Хемниң үстүтү кеңиниң чедишкенин ажылап болуп суднолар хай агым. Маңа, «Ачинск», «Мичурин» деп теплоходтар «Дуары» болгаш «Крас- ный партизан» деп газодоттор чоруп бо- луп. Бо аргаларга үнелешпеш, Улуг-Хем- ниң суг оруун ажылаары улуг капитал чарыгадаларың негетини турар болгаш келер чылдан эгелес болан агым-бүрү чүктүрүн сөөртүп болуп.

Тростар, буйколар болгаш тракторлар дузазы-биле ужал ажалдыр суднолар кө- дүртүр чорук ажим чок болуп, хай үе- шакты болгаш артык чарыгадды үндү- рүп турар. Мындыг практикадан чайлаар төлөдө Красноярск чогууда Капачински ужалында чедишкенин ажылап турар туерни кылмыр чугула.

Улуг-Хемнен судно чоругуна организа- таарда суг транспортуң болгаш чүк сөөртүрүлгөчү агым удуруп баштаар хем флудунуң район эргелдин Кызылга тургузары чугула.

Эртери берге черлерде хаяларын болгаш өске-даа моондактарын аштарында улуг бергедешкени чок. Шагаан-Арыгда судно- ларын агым чок чоруун хандырар ужаларуң оруктуң техникагы участогу бар. Бир эвес область организациялары бо херекти шийтирээрин холга боулап алып болза айткан ажалдар амдыралга чедишкенин боттанып болуп.

Д. КОКОВ,

«Сава» деп теплоходтуң капитаны.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң төлөөлериң Герман Демократтыг Республикаже чорупканы

ГДР-нің улус палатаның президиуму- нуң чалазы-биле Герман Демократтыг Республикаже ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң төлөөлери ноябрь 25-те Москвадан үн- ген. Төлөөлери ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Эвилдиниң Сөвединиң даштык херектер талазы-биле комиссиязының кезигүчү И. С. Патоличев баштаан. Төлөөлериң составында: ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң депу- таттары В. А. Амбарцумян, Г. Е. Бурака- кая, А. Т. Венцова, Г. А. Денисов, М. А. Ковригина, П. Ф. Морозов, О. Нуруллин, А. И. Овсянников, И. П. Остров, С. А. Пет- рухин, Э. К. Пусеп, З. Т. Сердюк, Н. Ф.

Синицин, С. А. Скачков, Н. Н. Трофимен- ко.

Внуково аэродромуна төлөөлериң үдөө- нөр болза, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң На- ционалдар Сөвединиң дарганың ораза- чымы П. Т. Комаров, ССРЭ-нің министр- лери, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң депу- таттары болган албан дужаалдыг өске-даа кижилер.

Герман Демократтыг Республиканың ССРЭ-де Олаз болган Бүрүн эргелги Эчи- ни И. Кенат болгаш эчтин чорун ажы- дакчылары төлөөлериң база үдөө.

(СЭТА).

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң төлөөлериң Берлинде чеде бергени

БЕРЛИН. Эвилдиниң Сөвединиң дашты- кы херектер талазы-биле комиссиязының кезигүчү, Белорусияның Коммунистг партиязының ТК-зының бирги секретары И. С. Патоличев баштаан ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң төлөөлери Герман Демократтыг Республиканың улус палатаның чалазы- нда эюгаар ноябрь 25-те Берлинде чеде берген.

ССРЭ-нің болгаш Герман Демократтыг Республиканың күрүнө туктары-биле кала- тан Берлинниң Шенфельд аэродромуна Дээди Сөветтик төлөөлериң утканын болза: ГДР-нің улус палатаның президиуму- нуң даргасы И. Дикман, ГДР-нің премь- ер-министрияң оразагы болгаш дашты- кы херектер министри Я. Больц, Улуг

Берлинниң обер-бургомистри, Германия- ның социалистг чангыс аай партиязы- ның ТК-зының Политбюро кезигүчү Ф. Эберт болган ГДР-нің күрүнө болгаш хей-ниги өске-даа ажылдакчылары.

ССРЭ-нің ГДР-де Олаз болган Бүрүн эр- гелги Эчини Г. М. Пушкин, Совет элчи- чини харымсалгалыг ажылдакчылары, дипломаттыг көрүштү кезигүчүлери төлөөлериң база утканы.

Герман Демократтыг Республиканың улус палатаның президиумуң даргасы И. Дикман болган ССРЭ-нің Дээди Сөве- диниң төлөөлериң баштыны И. С. Пато- личев чугаалар солукшан.

(СЭТА).

А. Мицкевичиң мөчөөн хүнүндөн бээр чүс чыл болганын польша улус демдегеп турар

ВАРШАВА. Польша улуг шүдүчү Адам Мицкевичиң мөчөөн хүнүндөн бээр ноябрь 26-да чүс чыл болган. Адам Мицкевичиң турасалгалыг холбайтырган хуралдар болгаш бе- жээлер чурттуң чер болганга бо- луп эртектен. Шүдүчүң айтырлыг болгаш чогаал ажалын көргөсөн демгелелер Польшаның агым-бүрү хоорай- ларына ажиттыган турган. Ший театр- лары Мицкевичиң чогааларының тала- зы-биле шийери, а ол мыкшак оң амь- дарын болгаш чогаал ажалын көргүзүп турар шийлер белеккеш, үндүргенер. Варшавага хай саным даштык аал-

чылар — литература бөлүктөрүниң төлөө- лекчилери, культура ажылдакчылары бар- гай. Польша наймсаала бүгү делегейин агымчыл шиймээшкенин хоочун уду- ртучу Марсель Кашен, Тайбының Бу- гү-делегей Чөвүлениң болгаш ЮНЕСКО- нуң төлөөлекчилери, шүдүчү Степан Ши- паичева баштаган совет чогаалчыларың төлөөлери, сурамыг чыл шүдүчү Пабло Неруда, а ол мыкшак Европаның, Азиянык болган Американың шүдүчүлери, чогаал- чылары, эртемденери, литература ший- чилекчилери барганнар.

(СЭТА).

Адам Мицкевичиң музейиң Варшавада ажиттыганы

ВАРШАВА. Адам Мицкевичиң мөчөөн хүнүндөн бээр чүс чыл болганын холбай- тыр ноябрь 25-те Варшавага улуг шүдү- чүңү музейиниң ажалымыкы болган. Адам Мицкевичиң амьдалымыкы болгаш чогаал ажалын дугайын чугаа- лан турар хай саным экспонаттары Вар- шаваның катан тургустуңган бажынар- ын бирезиниң элөөн хай залдарында

дегелген. Музейниң материалдары шүдү- чүңү Россиянык мунакчы кижилери- биле сыйры харылаалың, улуг орус шү- дүчү А. С. Пушкин-биле оң наймарлы- нын дугайын көргүзүп турар. Музейде ол мыкшак Адам Мицкевичиң чогаалдарын делегейин хей-хэй чурттарына парлап үндүргени баа салган.

(СЭТА).

Кыдаттың пөс-таавы үлөтпүрүнүң социалистг чаартылгазы

ПЕКИН. «Дугуйбао» солунуң дында- лыг турары болза, чурттуң пөс-таавы телтериниң бирөөн болуп Уси хоорайга хуунуң пөс-таавы бүүдүрүлгелерин күрүн- ениң болгаш хуунуң холукшак бүүдүрү- геңи кылдыр чаартырын бүрүн дооскан. Кыдаттың пөс-таавы үлөтпүрүнүң кол- туш Шанхайга мындыг аялгың чаартыл- ганы бо чамдык сентябрь-ла дооскан. «Гунжэньжяо» солунуң дындамыкы биле алырга Хянчунга — Кыдаттың

торгу кылды улуг жомузу Чжэцзянның кол хоорайына бо үед күрүнениң хо- лукшак эргелелиңе торгу кылмырын хууну улуг-улуг фабрикалары шупту шийчөөн.

Чоокта чаа Мурнуу-Барым Кыдаттың хууну пөс-таавы фабрикаларын шупту- нуң чаартырын дооскан, ам олар хоуш- как 15 улуг-улуг бүүдүрүлгелер кылдыр каттышкан.

(СЭТА).

Польшада көдөө ажил-агыйн ажылдарының механизациязы

ВАРШАВА. Польшаның чер ажалымыкы бүүдүрүлгө кооперативтеринде калзе ажал- агый ажылдарының механизациязы чыл бүгүдө жүп турар. Бо талазы-биле күрүн- ениң машина-трактор станциялары чу- гула роолду болуп турар.

1949 чылда Польшага 29 МТС-терин организастан. Бо үед олар 430 болуп санатынын турар. Олар чер ажалымыкы бүүдүрүлгө кооперативтеринде күрүнениң дузалалчанымыкы чугула хевир болгаш кезеңиниң социалистг чаартылганымыкы идеягалык бырамы болуп.

1950 чылда МТС-тер 2169 кооперати- терин хандырып турган, бо чылы — 10

муң хирин хандырар. Бо үед МТС-тер кооперативтерде бүгү ажылдарың 72 ажал хууну күөсүлдип турар. Бо бүгү болза, МТС-терниң техниктиг деригеле- риниң доктаамаал өзүлениңин атымсаала болуп аргалык болган. Ам МТС-терниң эр- гезинде 20 муң ажим тракторлар, 8 муң селжалар, тарааны кеспишпаш, сноп ба- байлар, 12 муң машиналар, 3000 тара ком- байлары, 3 муң картофель олуттугчула- ры болган кызыкчылары, 5 муң молотил- калар база ол мыкшак көдөө ажил-агый- ның өске-даа хай машиналары болгаш чешек-херекселдери санатынын турар.

(СЭТА).

Румыния биле Чехословакияның аразында эртем-техниктиг кады ажылдакылга

БУХАРЕСТ. Румын Улус Республиканың болгаш Чехословак Республиканың аразында эртем-техника талазы-биле кад ажалдакылганын холукшак комиссия- зың чедиши сессиязы Бухарестте бол- ган. Ат салдыган протокол эюгаар Рум- ыния биле Чехословакия үлөтпүрүнү чамдык адырларын болбазырадырында

үдүр-дедир эртем-техниктиг дузалалчы көрүргүзүн хөдөнгөнгөр.

Ийи чурттуң чик үлөтпүрүнү эртем- чинчилел институттарының аразында доктаамаал калы ажылдакылга дугайында дугуржулга сессияга чедип алынган.

(СЭТА).

ССРЭ-де суднону Голландияга тутканы

ГААГА. Роттердам порта Голландияның «Ик Смит» деп судно туудуңуң фирма- зың Совет Эвилдинге тудуп бергени 6,5 муң тонна суг шийкары «Зелено- горск» деп рефрижератор суднога совет

тувтуң көдүрүшкүнүңүң эбуламы ноябрь 24-те болган.

Ноябрь 25-те «Зеленогорск» Совет Эви- лдинче чорупкан.

(СЭТА).

Марокконуң Компартиязының ТК-зының секретарының медеглели

ПАРИЖ. Марокконуң Коммунистг пар- тиязының Төп комитетиниң Францияже шедүрткө секретары Али Ита «Юнали- те» солуга медег берген. Ол медегенине анаа улур полнейжылериниң ап чоруткан хектегелери француз чазактыг Мароккога хамаарышпас чоруту тысыр дугайында алаашканын турарына удураанышпас болуп турарын демгелген болгаш Мароккога национал-хосталгалыг шиймээшкениң киржикчилеринге улур каржы-лериниң поли- тиканы соссалдырып негөөн.

Француз колониялдык бөдүртериниң чүг- ле өз реаксимык төлөөлекчилери база ол мыкшак Франция биле Марокконуң чугаа- лажымыкылар кылмыр күөсөйиңиң турар болган эргелери баа бөт-бөтүн хуудү- кежир чорукка үндөшпөш Марокконуң Франция-биле таарымчалыг харылаалар-

ны деткир хамаарышпас күрүнө болуп боориден айымыкылар турар чамдык даштык күрүнөөр мындык полтиканы чорутурына соугургалдыг дээрин Али Ита айткан.

Мароккода национал-хосталгалыг шийм- чөшкениге хамаарыштыр Али Ита болза «мароккан улустуң политика талазы-биле сайырлы мароккан ажилчииниң болгаш тараачынарныкы медегелди бол- гаш дайныкы тура-соруу, оларга хамаар- ыштыр Францияның ажилчыл чондарының өң-сеткил каттыштырымыкыны, ол шийм- чөшкениң бүгү депшилагы кижитер- редгелер-биле харылааш мароккан улус- туң челиң алып дөш демиселги тур- хераг тилээр дээрин бадтыкаар арганы берип турары» деп чугаалаан.

(СЭТА).

Бразилияда байдалга

НЬЮ-ЙОРК. Аарааның ужурудан албан-дужалымын дүшкөн президент турган Кафе Фильону эрге-чагырга калап кирери чамдык бөлүктөрүн ора- дакжип турары-биле холбайтыр, Бразилия- да дүшкүрүгү полтиктик байдалдын дугайын «Нью-Йорк таймс» солуг дым- чалып турар. Солунуң дындамыкы тура- ры-биле алырга, Кафе Фильону эрге-ча- гыргага дедир өң келгениге удурааның турар бөлүк шөгү болгаш полтиктик ажылдакчыларың медегеп турары болза, 1955 чылдын октябрыда болган бүгү-ниги сонугадалаа сонугтурган президент Кубичектиң болгаш вице-президент Гу- ларттуң боттарының хуудөргелери 1956 чылдын январда күөсүлди кирети- ринге шаштык ужаларынын орадал- джип турар күштер-биле Кафе Фильо хол- байлыт болуп турар.

Ноябрь 21-де Кафе Фильо конгрессче чагаа чоруткан, ол чагаага эрге-чагырга- же дедир кирерин ол медегеп турар деп баа дындагып турар.

Ассамблея Пресс агентствениң айт- тып турарын эюгаар алырга, Кафе Фильо- нуң чаралыгына харым кылдыр шериг ки- нистри Лотта командылганы армия Рио- де-Жанейрога хыналда тургускан. Оң сонунда конгрессин ийи палаталары Кафе Фильонуң негелдешкен өйтүзүлгө- рөзюлюдини хуузоп алган.

(СЭТА).

Областың шийдыраа маргалаазында

Областың шийдыраа маргалаазының ноябрь 25-теги салымшыкынарына Хо- мушкы биле Чүдүк, Ламаш-оол биле Ка- диния, Аранчы биле Бегизва, Беркович биле Далаа, Рубов биле Братчык, Жуев биле Херел олар ойнааннар. Бо салымшы- кынары Хоумушкы, Ламаш-оол, Аранчы, Беркович, Рубов, Жуев олар утканын, а Магарай биле Сафроновтуң салымшыкы- нды өңи орту кирип чөрда, Сафронов шын эвес черге маргалаа үндүргеш, судно коллетжалымын шийтирер-биле табилцаа адымың дужуна кызыр демдек салдыр- гаш, саганымыр алган.

Адымы салымшыкынарының түнелди- ге Хоумушкы 5,5, Аранчы 5,5, Ламаш- 4,5, Братчык — 3 саннары чоруп ту- рар. Бирги разрядтык шийдыраачы Руб- ов маргалаага олаалан келе-даа, сагаан 2 кижиниң удуу алган.

Хероженнериң область шийдыраа мар- галаазының үнүк салымшыкыны ноябрь 26-да доозулган. Маргалаада Сильнова — 3, Виноградова — 2,5 саннары чоруп турар.

К. СЕДИП.

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

ССРЭ-нің улус ажил-агыйын катан тургузарының болгаш хөгжүдериң үшкү күрүнө чээшкени

Москва хоорайга 1955 чылдын ноябрь 13-те болган өртөөн дедир чандырының 3-ку тарамынык таблицаны

Өртөө